

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Σάββατο, 5 Ιουλίου 2003

7:30 π.μ. – 10:00 π.μ.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από 4 σελίδες.

Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση ορθογραφίας.

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(30 μονάδες)

(α) καὶ γὰρ δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων ὥνῃ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον παρὰ τοῦ κατήλου καὶ ἐμπορίου ἔξεστιν ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα πιόντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἔξεστιν συμβουλεύσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαῖοντα, ὃ τι τε ἐδεστέον ἢ ποτέον καὶ ὃ τι μή, καὶ ὅπόσον καὶ ὅποτε· ὥστε ἐν τῇ ὥνῃ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος· μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη, καταθέντα τὴν τιμὴν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον. ταῦτα οὖν σκοπώμεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι.

(Πλάτωνος, *Πρωταγόρας* κεφ. Ε')

(β) " ... ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηράς δὲ τῇ

ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσιν".

(Θουκυδίδου, *Ἱστορίαι* 2, 37)

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(25 μονάδες)

Τῶν δὲ Σωκράτη γινωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἐκείνον, ὡς ὠφελιμώτατον ὄντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν. ἐμοὶ μὲν δὴ, τοιοῦτος ὢν οἷον ἐγὼ διήγημαι, εὐσεβῆς μὲν οὕτως ὥστε μηδὲν ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δὲ ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους αὐτῷ, ἐγκρατὴς δὲ ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ ἥδιον ἀντὶ τοῦ βελτίονος, φρόνιμος δὲ ὥστε μὴ διαμαρτάνειν κρίνων τὰ βελτίω καὶ τὰ χείρω μηδὲ ἄλλου προσδέεσθαι, ἀλλ' αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τούτων γνώσιν, (...) ἐδόκει τοιοῦτος εἶναι οἷος ἂν εἴη ἄριστός τε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος.

(Ξενοφώντας, *Ἀπομνημονεύματα* 4, 8, 11)

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία

(10 μονάδες)

(Πλάτωνος, *Μενέξενος* 245b)

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο

1. (α) γινωσκόντων, διατελοῦσι, χρωμένους, προαιρεῖσθαι:

Να τρέψετε τους πιο πάνω τύπους στο β' ενικό πρόσωπο της οριστικής αορίστου στη φωνή που βρίσκονται.

(2 μονάδες)

- (β) ὠφελεῖν, διαμαρτάνειν, κρίνων, ἐδόκει:

Να μεταφέρετε τους πιο πάνω τύπους στους αντίστοιχους του μέλλοντα και παρακειμένου.

(4 μονάδες)

./3..

2. (α) εὐσεβής, μικρόν, τὰ χεῖρω:

Να γράψετε τους δύο άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση.

(3 μονάδες)

(β) πάντες, ἐμοί, αὐτάρκης, ἀνήρ:

Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό διατηρώντας το γένος και την πτώση που έχουν στο κείμενο.

(2 μονάδες)

3. ποθοῦντες, ἀρετῆς, τῆς τῶν θεῶν, τὰ μέγιστα, αὐτῷ, εὐδαιμονέστατος:

Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τις πιο πάνω υπογραμμισμένες λέξεις του αδιδακτου κειμένου.

(6 μονάδες)

4. (α) οἱ ἐφιέμενοι: Να αναλύσετε τη μετοχή στη σημασιολογικά αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(β) ὥς ὠφελιμώτατον ὄντα: Να αναγνωρίσετε και να αιτιολογήσετε το είδος της μετοχής.

(γ) ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρόν μηδένα: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και να δικαιολογήσετε την εκφορά της.

(3 μονάδες)

Ε. Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα αρχαία ελληνικά:

Αφού συγκεντρώθηκαν οι στρατιώτες, ο βασιλιάς είπε ότι είναι ανάγκη να εκλέγονται πολύ καλοί στρατηγοί, για να μπορέσουν να βοηθήσουν τους πολίτες να επιστρέψουν στην πατρίδα όσο το δυνατό γρηγορότερα. Εκείνοι με ευχαρίστηση άκουσαν το βασιλιά να λέει αυτά.

(5 μονάδες)

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Από το κεφάλαιο 37 αρχίζει η παρουσίαση του σημαντικότερου χαρακτηριστικού του Αθηναίου πολίτη, το οποίο συνίσταται στην υπέρβαση αντινομιών. Να αναφέρετε και να σχολιάσετε, σε έξι ως οκτώ (6-8) γραμμές, δύο ζεύγη αντιθετικών ιδιοτήτων, τις οποίες εναρμονίζει με θαυμαστό τρόπο ο Αθηναίος πολίτης.

(5 μονάδες)

2. (α) "... άνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κείνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσιν".

(Θουκυδίδου, *Ἱστορίαι* 2, 37)

- (β) " ... καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἥ ἐπὶ πάντας νείμω; ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ... "

(Πλάτωνος, *Πρωταγόρας* κεφ. IB')

Με βάση τα πιο πάνω αποσπάσματα του Θουκυδίδη και του Πλάτωνα να προσδιορίσετε και να αναπτύξετε σύντομα τα στοιχεία που δομούν μια ευνομούμενη πόλη.

(5 μονάδες)

----- Τ Ε Λ Ο Σ -----

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Σάββατο, 5 Ιουλίου 2003

7:30 π.μ. – 10:00 π.μ.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση (30 μονάδες)

(α) καὶ γὰρ δὴ καὶ πολὺ μείζων κίνδυνος ἐν τῇ τῶν μαθημάτων ὥνῃ ἢ ἐν τῇ τῶν σιτίων. σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον παρὰ τοῦ καπήλου καὶ ἐμπορίου ἔξεστιν ἐν ἄλλοις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα πιόντα ἢ φαγόντα, καταθέμενον οἴκαδε ἔξεστιν συμβουλευσασθαι, παρακαλέσαντα τὸν ἐπαῖοντα, ὃ τι τε ἐδεστέον ἢ ποτέον καὶ ὃ τι μή, καὶ ὅπόσον καὶ ὅποτε· ὥστε ἐν τῇ ὥνῃ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος· μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγεῖῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη, καταθέντα τὴν τιμὴν, τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα καὶ μαθόντα ἀπιέναι ἢ βεβλαμμένον ἢ ὠφελημένον. ταῦτα οὖν σκοπώμεθα καὶ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν· ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι.

(Πλάτωνος, *Πρωταγόρας* κεφ. Ε')

(β) " ... ἐλευθέρως δὲ τὰ τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηράς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων

. /2..

ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κείνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνῃν ὁμολογουμένην φέρουσιν".

(Θουκυδίδου, *Ἱστορίαι* 2, 37)

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση

(25 μονάδες)

Τῶν δὲ Σωκράτη γιγνωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες ἔτι καὶ νῦν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἐκείνον, ὡς ὠφελιμώτατον ὄντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμέλειαν. ἐμοὶ μὲν δὴ, τοιοῦτος ὢν οἷον ἐγὼ διήγημαι, εὐσεβῆς μὲν οὕτως ὥστε μηδὲν ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δὲ ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὠφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους αὐτῷ, ἐγκρατὴς δὲ ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ ἥδιον ἀντὶ τοῦ βελτίονος, φρόνιμος δὲ ὥστε μὴ διαμαρτάνειν κρίνων τὰ βελτίω καὶ τὰ χείρω μηδὲ ἄλλου προσδέεσθαι, ἀλλ' αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τούτων γνώσιν, (...) ἐδόκει τοιοῦτος εἶναι οἷος ἂν εἴη ἄριστός τε ἀνὴρ καὶ εὐδαιμονέστατος.

(Ξενοφώντος, *Ἀπομνημονεύματα* 4, 8, 11)

Μετάφραση ἀγνωστου κειμένου

Απὸ ἐκείνους που γνώριζαν τὸ Σωκράτη, ποίος ἦταν, ὅλοι ὅσοι ἐπιθυμοῦσαν τὴν ἀρετὴ ἀκόμη καὶ τώρα συνεχῶς περισσότερο ἀπὸ ὅλους ἐκείνον ποθοῦν, ἐπειδὴ ἦταν ὠφελιμώτατος στὴ φροντίδα (ἀσκησι, ἐπιμέλεια) τῆς ἀρετῆς. Σε ἐμένα, ἐπειδὴ λοιπὸν ἦταν τέτοιος, ὅπως ἐγὼ ἔχω διηγηθεῖ, δηλαδή τόσο εὐσεβῆς, ὥστε νὰ μὴν κάνει τίποτε χωρὶς τὴ γνώμη τῶν θεῶν, δίκαιος, ὥστε νὰ μὴ βλάπτει κανένα οὔτε στὸ παραμικρό, ἀλλὰ (ὥστε) νὰ ὠφελεῖ πάρα πολὺ αὐτοὺς που τὸν συναναστρέφονταν, ἐγκρατὴς, ὥστε νὰ μὴν προτιμᾷ ποτέ τὸ πιο ευχάριστο παρά τὸ πιο ὠφέλιμο (καλό), συνετός, ὥστε νὰ μὴ διαπράττει σφάλμα, ὅταν διέκρινε (ξεχώριζε, ἐκρίνε) τὰ καλύτερα καὶ τὰ χειρότερα καὶ ὥστε νὰ μὴν ἔχει τὴν ἀνάγκη ἄλλου, ἀλλὰ νὰ εἶναι αὐτάρκης ὡς πρὸς τὴ γνώση αὐτῶν (τῶν πραγμάτων), (...) (σε ἐμένα) φαινόταν ὅτι ἦταν τέτοιος, ὅπως θὰ ἦταν ὁ ἀντρας ἀριστος καὶ εὐτυχέστατος.

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία (10 μονάδες)

(Πλάτωνος, *Μενέξενος* 245b)

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο

1. (α) γιγνωσκόντων, διατελοῦσι, χρωμένους, προαιρείσθαι:

Να τρέψετε τους πιο πάνω τύπους στο β' ενικό πρόσωπο της οριστικής αορίστου στη φωνή που βρίσκονται.

(2 μονάδες)

γιγνωσκόντων: ἔγνωσ

διατελοῦσι: διετέλεσας

χρωμένους: ἐχρήσω

προαιρείσθαι: προείλου

(4 X 0.5=2)

- (β) ὠφελεῖν, διαμαρτάνειν, κρίνων, ἐδόκει:

Να μεταφέρετε τους πιο πάνω τύπους στους αντίστοιχους του μέλλοντα και παρακειμένου.

(4 μονάδες)

ὠφελεῖν: ὠφελήσιν, ὠφεληκέναι

διαμαρτάνειν: διαμαρτήσεσθαι, διημαρτηκέναι

κρίνων: κρίνων, κεκρικώς

ἐδόκει: δόξει, δεδόκηκε (δέδοκται)

(8 X 0.5=4)

2. (α) εὐσεβής, μικρόν, τὰ χεῖρω:

Να γράψετε τους δύο άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση.

(3 μονάδες)

εὐσεβέστερος, εὐσεβέστατος

ἢ περιφραστικά: μᾶλλον εὐσεβής, μάλιστα εὐσεβής

μικρότερον, μικρότατον ἢ ἔλαττον, ἐλάχιστον

τὰ κακά, τὰ χείριστα

(6 X 0.5=3)

. /4..

(β) πάντες, ἐμοί, αὐτάρκης, ἀνὴρ:

Να μεταφέρετε τις λέξεις στον αντίθετο αριθμό διατηρώντας το γένος και την πτώση που έχουν στο κείμενο.

(2 μονάδες)

πάς, ἡμῖν, αὐτάρκεις, ἄνδρες

(4 X 0.5=2)

3. ποθοῦντες, ἀρετῆς, τῆς τῶν θεῶν, τὰ μέγιστα, αὐτῷ, εὐδαιμονέστατος:

Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τις πιο πάνω υπογραμμισμένες λέξεις του αδίδακτου κειμένου.

(6 μονάδες)

ποθοῦντες: κατηγορηματική μετοχή από το διατελοῦσι

ἀρετῆς: γεν. αντικειμ. στο ἐπιμέλειαν

τῆς τῶν θεῶν: επιθ. προσδ. στο γνώμης

τὰ μέγιστα: σύστ. αντικ. στο ὠφελεῖν

αὐτῷ: αντικ. στο χρωμένους

εὐδαιμονέστατος: κατηγορούμενο στο ἀνὴρ

(6 X 1= 6)

4. (α) οἱ ἐφίεμενοι: Να αναλύσετε τη μετοχή στη σημασιολογικά αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

(ἐκεῖνοι) οἱ ἐφίενται ἢ ὅσοι ἐφίενται (1 μον.)

(β) ὥς ὠφελιμώτατον ὄντα: Να αναγνωρίσετε και να αιτιολογήσετε το εἶδος της μετοχής.

ὥς ὄντα: αιτιολ. μτχ. με υποκειμ. αιτιολ. λόγω του ὥς (1 μον.)

(γ) ὥστε βλάπτειν μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα: Να αναγνωρίσετε το εἶδος της πρότασης και να δικαιολογήσετε την εκφορά της.

δευτ. επιρρ. συμπερασμ. πρότ. (0.5 μον.), εκφέρεται με απαρέμφ., γιατί εκφράζει πιθανό αποτέλεσμα ἢ και πραγματικό (0.5)

(3 μονάδες)

./5..

Ε. Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα αρχαία ελληνικά:

Αφού συγκεντρώθηκαν οι στρατιώτες, ο βασιλιάς είπε ότι είναι ανάγκη να εκλέγονται πολύ καλοί στρατηγοί, για να μπορέσουν να βοηθήσουν τους πολίτες να επιστρέψουν στην πατρίδα όσο το δυνατό γρηγορότερα. Εκείνοι με ευχαρίστηση άκουσαν το βασιλιά να λέει αυτά.

(5 μονάδες)

Συναθροισθέντων / συγκληθέντων / συλλεγέντων τῶν στρατιωτῶν / Ὅτε συνηθροίσθησαν/ συνεκλήθησαν / συνελέγησαν οἱ στρατιῶται, ὁ βασιλεὺς εἶπε / ἔλεξε / ὅτι ἀναγκαῖον εἶη / ἐστὶ / ἀναγκαῖον εἶναι αἰρεῖσθαι ἀρίστους στρατηγούς,, ἵνα δυνηθεῖν / δυνηθῶσι βοηθῆσαι τοῖς πολίταις ἐπανελθεῖν οἴκαδε / εἰς τὴν πατρίδα ὡς τάχιστα. Ἐκεῖνοι ἀσμένως / ἡδέως / ἄσμενοι ἤκουσαν τοῦ βασιλέως ταῦτα λέγοντος.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Από το κεφάλαιο 37 αρχίζει η παρουσίαση του σημαντικότερου χαρακτηριστικού του Αθηναίου πολίτη, το οποίο συνίσταται στην υπέρβαση αντινομιών. Να αναφέρετε και να σχολιάσετε, σε έξι ως οκτώ (6-8) γραμμές, δύο ζεύγη αντιθετικών ιδιοτήτων, τις οποίες εναρμονίζει με θαυμαστό τρόπο ο Αθηναίος πολίτης.

(5 μονάδες)

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του Αθηναίου πολίτη είναι ότι κατόρθωσε να συγκεράσει τις διάφορες αντιθετικές ιδιότητες και να τελειωθεί σε άτομο που γνώριζε το μέτρο ή ή τη μεσότητα. Οι σπουδαιότερες αντινομίες που εναρμόνιζε με θαυμαστό τρόπο ήταν:

- α) ελευθερία – εσωτερικός σεβασμός (δέος)
- β) προσωπική ευχαρίστηση – χωρίς παρανομία

- γ) ανεκτικότητα προς τους άλλους όταν παραβαίνουν τους άγραφους νόμους – συναίσθηση αίσχυνης όταν συμβαίνει να τους παραβαίνει ο ίδιος
- δ) αγάπη για το ωραίο – απλότητα
- ε) θεωρητικές ενασχολήσεις – έργο, δράση
- στ) ενασχόληση με τα ιδιωτικά – ενασχόληση με τα κοινά
- ζ) συνειδητή επίγνωση του κινδύνου - τόλμη

. /6..

2. (α) "... άνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κείνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνῃν ὁμολογουμένην φέρουσιν".

(Θουκυδίδου, *Ἱστορίαι* 2, 37)

- (β) " ... καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἥ ἐπὶ πάντας νείμω; ἐπὶ πάντας, ἔφη ὁ Ζεὺς, καὶ πάντες μετεχόντων. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ... "

(Πλάτωνος, *Πρωταγόρας* κεφ. IB´)

Με βάση τα πιο πάνω αποσπάσματα του Θουκυδίδα και του Πλάτωνα να προσδιορίσετε και να αναπτύξετε σύντομα τα στοιχεία που δομούν μια ευνομούμενη πόλη.

(5 μονάδες)

Με βάση τα ανωτέρω αποσπάσματα τα στοιχεία που δομούν μια ευνομούμενη πολιτεία και αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις της είναι:

- α) ο εσωτερικός σεβασμός (το δέος), ο αυτοσεβασμός, η αυτοπροαίρετη, εθελούσια, υπακοή και πειθαρχία στους νόμους.
- β) άνεπαχθώς: ο αλληλοσεβασμός και η ανεκτικότητα στις καθημερινές του ενασχολήσεις και σχέσεις.
- γ) αιδώς και δίκη:

υπακοή στους γραπτούς νόμους

υπακοή στους άγραφους νόμους

----- Τ Ε Λ Ο Σ -----

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μάθημα: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Σάββατο, 5 Ιουλίου 2003

7:30 π.μ. – 10:00 π.μ.

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία (10 μονάδες)

(ΟΔΗΓΙΑ: Η ορθογραφία να γραφεί στην πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων)

Φοβηθείς δὲ βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑώρα Λακεδαιμονίους τῷ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύοντας, ἀποστῆναι βουλόμενος ἐξήτει τοὺς Ἕλληνας τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ οὕσπερ πρότερον Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ ἐξέδοσαν, εἰ μέλλοι συμμαχήσιν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις, ἡγούμενος οὐκ ἐθέλήσειν, ἵν' αὐτῷ πρόφασιν εἴῃ τῆς ἀποστάσεως.

(Πλάτωνος, *Μενέξενος* 245b)

Αφαιρούνται: (α) 0,25 μονάδες για κάθε λάθος (τόνος, πνεύμα, υπογεγραμμένη).

(β) 0,5 μονάδες για κάθε άλλο λάθος.

(γ) παράλειψη τονισμού θεωρείται λάθος (εμπίπτει στο (α)).